

Sittard-Geleen

gezonde jeugd
gezonde toekomst

SEPT 2017- SEPT 2020

Sinds september 2014 is Sittard-Geleen een JOGG-gemeente. De JOGG-aanpak is een lokale, integrale en duurzame aanpak gericht op jongeren van 0 tot 19 jaar en hun omgeving (ouders, school, fysieke omgeving, enzovoort). In Sittard-Geleen zijn Ecsplora en Leerbedrijf SPRINT verantwoordelijk voor de uitvoering van de JOGG-aanpak. Hierbij wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met diverse partners. Samen met scholen, ouders, sportverenigingen, bedrijven, overheden en zorgverleners streven we voor alle kinderen en jongeren naar een omgeving waarin de gezonde keuze weer de normaalste zaak van de wereld is.

Vanaf 2014 is binnen de JOGG-aanpak een kanteling gerealiseerd, die heeft geleid tot het actuele programma 'Bewegestimulering in Sittard-Geleen'. Dit programma is in essentie toekomstbestendig; de projecten zijn ingepast in de JOGG-filosofie. Het zwaartepunt ligt nu meer op een gezonde en actieve leefstijl dan op sport(en). Daarmee sluit JOGG ook perfect aan bij het gedachtegoed van de transformatie sociaal domein en Positieve Gezondheid.

De programma's voor het primair onderwijs zijn vanuit de zorgpiramide (PON, 2014) opgebouwd volgens universele, selectieve en geïndiceerde preventie. De focus ligt met name op vroegtijdig signaleren en op het terugdringen van achterstanden wat betreft motoriek en overgewicht.

Daarom wordt in Sittard-Geleen toegewerkt naar een sluitende ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas, door steeds meer én beter een brug te slaan tussen ons preventieve werk en zorg & welzijn. Zo omarmt het sociale domein sport en bewegen steeds vaker als preventief middel bij thema's als gezondheid, educatie, onderwijs, leefbaarheid, integratie en wijkaanpak.

De JOGG-aanpak is dermate succesvol dat afgelopen 3 jaar is toegewerkt naar een structureel karakter van de aanpak. **Wij zijn erg verheugd door het feit dat in september 2020 de samenwerking met de landelijke JOGG-organisatie op structurele wijze geborgd wordt binnen de gemeente Sittard-Geleen, als eerste gemeente van Nederland!** Komende jaren blijft onze missie dan ook op de agenda staan: alle kinderen in de Westelijke Mijnstreek laten opgroeien in een gezonde omgeving.

Het succes van de JOGG aanpak rust op vijf pijlers, die samen een gedegen strategisch programma vormen. Deze pijlers treft u aan in de factsheet.

DOELSTELLING

We zetten ons samen met alle betrokkenen en samenwerkende partijen in voor een gezondere omgeving van het kind. Want een gezondere jeugd begint immers bij een gezonde omgeving. Zo willen we met z'n allen ervoor zorgen dat de gezonde keuze de normaalste zaak van de wereld is!

Meer informatie over Ecsplora en Leerbedrijf SPRINT is terug te vinden op www.ecsplora.nl

Wilt u meer weten over Jongeren op Gezond Gewicht of wilt u de samenwerking opzoeken? Neem dan contact op met Sanne Hamers - JOGG-Regisseur Sittard-Geleen sanne.hamers@ecsplora.nl of 06-40 01 14 96

ECSPLORE
Educatie | Cultuur | Sport

1 POLITIEK BESTUURLIJK DRAAGVLAK

Een integrale aanpak is alleen effectief als er sprake is van politiek bestuurlijk draagvlak. Niet alleen bij het college van B en W en de raad, maar ook bij beleidsmakers uit verschillende beleidsterreinen die enthousiast en betrokken zijn.

Hoe komt dit terug in de aanpak in Sittard-Geleen?

- De JOGG-aanpak vindt aansluiting bij meerdere beleidsvelden. Door een nieuwe indeling van het college (in 2018) blijft de wethouder Sport portefeuillehouder voor JOGG. Daarnaast is de wethouder Gezondheid ook nauw betrokken bij de JOGG-aanpak. Wethouder Leon Geilen neemt zitting in de provinciale stuurgroep JOGG en is daarmee niet alleen lokaal maar ook regionaal en provinciaal op de hoogte van alle relevante (JOGG-)ontwikkelingen.
- De beleidsmedewerkers Sport, Dré Biesmans en Regine Adriaanse, hebben zitting in de zogenaamde 'Begeleidingsgroep' (stuurgroep). Viermaal per jaar vindt een inhoudelijke terugkoppeling plaats op programma en JOGG-aanpak. Zij zorgen ook voor ambtelijke terugkoppeling richting o.a. wethouder(s) en collegae beleidsmedewerkers.
- JOGG krijgt een structurele plaats in de (half)jaarlijkse rapportage van Ecsplora en Leerbedrijf SPRINT richting opdrachtgever.
- In 2019 heeft een wethoudersbezoek plaatsgevonden met de toenmalige wethouders en beleidsmedewerkers. In juni 2020 heeft wethouder Ton Raven Ecsplora bezocht om kennis te maken met de organisatie.
- In 2020 heeft een bestuurlijk overleg met JOGG NL en gemeente plaatsgevonden.
- Sittard-Geleen is voornemens om na een tweetal JOGG-periodes van 3 jaar de samenwerking structureel te verlengen. De overeenkomst van JOGG NL voor structurele borging is getekend en wordt binnenkort ingediend in het college van B en W van Sittard-Geleen.

“De JOGG-aanpak is een landelijke beweging van gemeenten, publieke- en private partijen die gezamenlijk werken aan een gezondere leefstijl voor iedereen. In deze aanpak delen JOGG-landelijk en de gemeente Sittard-Geleen binnen een gezamenlijke community kennis waarmee de JOGG-aanpak en de lokale aanpak duurzaam worden geborgd. Elkaar versterken, inspireren en elkaar ondersteunen staan daarbij centraal.”

Dré Biesmans - JOGG beleidsmedewerker

2 GEDEELD EIGENAARSHIP

Alleen informeren is niet meer van deze tijd. Verandering vraagt om partnerschap met de hele buurt. Door gedeeld eigenaarschap wordt de JOGG-aanpak vormgegeven, samen met buurtbewoners, ouders én jongeren.

Hoe komt dit terug in de aanpak in Sittard-Geleen?

■ Passende communicatiemiddelen worden ingezet om de verschillende doelgroepen te bereiken. Zo sluiten we aan bij de belevingswereld van elke doelgroep. Voorbeelden hiervan zijn onze social media (m.n. Facebook en Twitter) en periodieke nieuwsbrief.

 1463 LIKES

 3440 LEDEN NIEUWSBRIEF

 534 VOLGERS

 95 ABONNEES

Tijdens corona periode: 59 video's geplaatst (beweeg- en leefstijlvideo's)

■ Pilot en verdere uitbreiding vakleerkrachten en rol binnen School in Actie 2.0.

16 van de 26 scholen zetten een vakleerkracht in voor kwalitatief bewegingsonderwijs. Vakleerkrachten hebben in het kader van School in Actie 2.0 ook ruimte om scholen te ontlasten. Bovendien ondersteunen ze bij de aanvraag vignet Gezonde School! Dit doen zij samen met de Gezonde School-adviseur van de GGD.

 SPORT&BEWEGEN

 VOEDING

 SOCIAAL WELBEVINDEN

11 SCHOLEN 14 VIGNETTEN

BASISSCHOOL

Kindcentrum Sittard

De Driesprong

Leyenbroek

De Duizendpoot

Locaties Lindenheuvel en Geleen-Zuid

IKC de Leeuwerik

De Springplank

De Reuzepas

IKC Loedoes

OBS de Wissel

BS Overhoven

“Als coördinator Gezonde school houd ik me bezig met het zoeken van een balans in wat nodig is en wat aansluit bij de belevingswereld van de kinderen. We hebben daarom gekozen voor een drietal pijlers: bewegen, welbevinden en sport. We stemmen ons onderwijs en dagritme hierop af.”

Susanne Suykerbuyk, Kindcentrum Sittard

“Gezonde School is een programma dat scholen helpt om te werken aan een gezonde(re) leefstijl op en rondom de school. Als GGD ZL werken wij graag met de vakleerkrachten van Ecsplora samen om een gezonde(re) schoolomgeving voor alle kinderen te bevorderen.

Met name binnen het thema ‘Bewegen & Sport’ spelen de vakleerkrachten een belangrijke rol en is onze samenwerking essentieel in het behalen van onze gezamenlijke doelen, namelijk meer Gezonde Scholen!”

Jorn van Harwegen GGD ZL (Gezonde school adviseur)

“Als vakdocent ben ik ook betrokken bij de gezonde school. Het stimuleren van water drinken komt in de les naar voren door bidons (in de kleedkamer) toe te laten in de gymles. Achter de schermen zit ik in de werkgroep “Gezonde school” en ben ik verantwoordelijk voor het vignet Bewegen en Sport. Het opstellen van de visie omtrent bewegen en sport is een eerste stap, bij het waarborgen dat deze visie ook naar voren komt gedurende het jaar word ik geholpen door een aantal collega's (unit-coördinatoren).”

Luc Spruit, vakleerkracht Kindcentrum Sittard

2 ENKELE CIJFERS M.B.T. ONZE PROGRAMMA'S IN HET PRIMAIR ONDERWIJS

BUURT IN ACTIE

Met wijkgerichte sport- en beweegactiviteiten bieden wij extra kwalitatieve beweegmomenten rondom 16 verschillende scholen. Wekelijks is er één beweegactiviteit voor groep 1 t/m 2 en één activiteit voor groep 3 t/m 6.

2.170
ACTIVITEITEN

26.144
DEELNAMES

VAKANTIE IN ACTIE

Tijdens Corona hebben we niet stil gezeten!
MeiXperience 2020: 8 digitale activiteiten, van Live and Cooking tot Beweeg Bingo en Bootcamping TV.
In totaal 595 aanmeldingen!

57
ACTIVITEITEN

3.485
DEELNAMES

MRT

EXTRA IN ACTIE

Motorisch Remedial Teaching (MRT) is een programma gericht op het verbeteren van de motorische ontwikkeling van met name kinderen met een (lichte) motorische achterstand.

MOTORISCHE HOOFDGROEPEN	0-METING % met enige achterstand	1-METING % met enige achterstand
evenwicht	48%	29%
kracht	84%	68%
coördinatie	26%	19%
oog- lichaam coördinatie	74%	61%

bron: Ecsplora

129 KINDEREN

hebben het programma volledig doorlopen.

30
ACTIVITEITEN

20.249
DEELNAMES

GEZOND IN ACTIE

Gezond in Actie is een naschools interactief programma gericht op voedingseducatie van kinderen. Door spelenderwijs en interactief aan de slag te gaan met diverse thema's zetten we erop in dat kinderen andere keuzes maken op het gebied van voeding. Aan de hand van 8 wekelijkse bijeenkomsten nemen we de kinderen mee in diverse facetten van voeding. Onderdelen van het programma zijn bijvoorbeeld een moestuin-bezoek, supermarktspeurtocht en een kookworkshop. Gezond in Actie draait elk jaar één cyclus in alle 5 de stadsdelen in Sittard-Geleen.

118 KINDEREN IN TOTAAL

80
BIJEEN-
KOMSTEN

10
GROEPEN

9.040
EENHEDEN

SMART & FIT

Elk schooljaar geven we op vrijwel alle basisscholen gedurende 1 week interactieve voorlichting over een gezonde en actieve leefstijl. De vaste bouwstenen van het programma zijn beweegtesten, bewegen, gezonde voeding, ouderparticipatie en de rol van de professional.

Toestemming in 2019: 78%

Ondanks corona in 2020 toch nog 2705 kinderen getest (10 scholen vanaf januari).

Vanaf 2017

10.844
KINDEREN GETEST

SUPERFIT

Met SuperFIT worden peuters en hun ouders gestimuleerd om spelenderwijs aandacht te besteden aan gezonde voeding, meer bewegen en het maken van gezonde keuzes, zowel thuis als bij het peutercentrum. Dit project wordt onderzocht door Universiteit Maastricht.

17
LOCATIES

bij een aantal locaties zijn 2 groepen.

DAILY MILE

Het doel van The Daily Mile is heel simpel: fittere kinderen door 15 minuten per dag (hard)lopen op school. Daily Mile is standaard onderdeel van Smart & Fit om de dag sportief te beginnen.

23.116
LEERLINGEN

28
BASISSCHOLEN

OVERIGE INITIATIEVEN

- **11 BUITEN WATERTAPPUNTEN** [bekijk alle tappunten](#)
- **JONG LEREN ETEN 2019**
IKC Loedoes en Kindcentrum Sittard
- **DEELNAME NATIONAAL SCHOOLONTBIJT 2019**
19 scholen
- **WEEK VOOR DE GEZONDE JEUGD**
2018 - 2019 - 2020
Helaas is de WvdGJ in maart 2020 vanwege Corona niet door gegaan. De zomer van 2020 staat in het teken van Zomer Van De Gezonde Jeugd.
- **DEELNAME AAN SMAAKLESSEN**
16 basisscholen (incl. speciaal onderwijs)
- **DEELNAME EU FRUIT**
17 basisscholen (incl. speciaal onderwijs)
- **GROENTE- EN FRUITLEVERING**
schooljaar 2020-2021
bij 3 peuteropvanglocaties in aandachtswijken.

3

PUBIEK PRIVATE SAMENWERKINGEN

Het bedrijfsleven heeft een grote impact op de leefomgeving van kinderen. Publiek private samenwerking zorgt ervoor dat in de gemeente een duurzame verandering wordt teweeggebracht.

Welke samenwerkingen zijn er in Sittard-Geleen gerealiseerd?

■ Sligro is aangesloten als partner bij Team:Fit. Bijeenkomst april 2018 en nieuwe aanpak i.s.m. verenigingsondersteuning. Verenigingen die aan de slag zijn gegaan met Team:Fit en op weg zijn naar een vignet Gezonde Sportkantine zijn: VVS, OVCS, Handboogvereniging de Alpenjagers, TC Panta Rhei, AV Unitas.

■ WML: 8 watertaps op scholen geplaatst en waterwand bij Sportweek Sittard-Geleen. Deelnemende scholen: OBS de Wissel, de Kluis, Aan de Meule, De Driesprong, Lahrhof, IKC Loedoes, IKC de Leeuwerik, Sterrenrijk.

■ Fortuna Sittard: Gezondheidskrant & spelers lopen Daily Mile.

Er zijn in totaal 12.000 kranten uitgedeeld bij diverse projecten in de Westelijke Mijnstreek, en tijdens Smart and Fit circa 5000 per schooljaar.

■ AH: partner van de week voor de Gezonde Jeugd / Zomer voor Gezonde Jeugd.

■ OCI Lions en Sunweb: filmpjes binnen Smart & Fit programma.

■ Jumbo: supermarktsafaris (Gezond in Actie).

■ Rabobank: aanvraag subsidie voor mascotte SuperFIT.

“Siem, de held van SuperFIT, is nu nog slechts een karakter in een informatie filmpje over de SuperFIT-aanpak. Een filmpje voor gemeenten, kinderopvang, professionals en ouders. Siem krijgt m.b.v. de subsidie ook een rol in de kinderopvang, thuis en in de wijk. De financiële bijdrage van de Rabobank wordt gebruikt om een mascottepak en handpoppen te ontwikkelen. Om zo in te spelen op de belevingswereld van kinderen en een gezonde leefomgeving voor kinderen aan te jagen. Vanaf het schooljaar 2020-2021 gaat Siem op een pilotlocatie met kinderen mee naar huis (handpop) om samen met ouders in te zetten op bewegen en gezonde voeding. Tijdens activiteiten en evenementen voor peuters krijgt de mascotte ook een rol.”

Fabian Brinkman, teamleider Ecsplora

“Fortuna Sittard en Ecsplora werken al vele jaren op diverse vlakken samen. Fortuna maakt daarbij dankbaar gebruik van het netwerk dat Ecsplora heeft in de brede regio. De spelers van Fortuna die meewerken aan bijvoorbeeld de Daily Mile in het kader van de Smart & Fit week op de basisscholen, zorgen voor extra exposure. Via de diverse communicatiekanalen van beide organisaties wordt de Smart & Fit week onder de aandacht gebracht.

Sinds drie jaar verschijnt de Smart & Fit krant, eveneens een gezamenlijk product van Ecsplora en Fortuna. Het belang van een gezonde leefstijl en gezonde voeding inclusief voldoende beweging, wordt in de krant terdege toegelicht. De krant richt zich op doelgroep 4 tot en met 12 jaar.”

Roland Hintzen, Fortuna Sittard

“Als coöperatieve bank willen we een belangrijke bijdrage leveren aan grote maatschappelijke transities. Specifiek voor Limburg willen we de vitaliteit onder (Lim)burgers bevorderen, aangezien deze achterligt op de rest van Nederland. Te beginnen bij de jeugd, aanleren is immers makkelijker dan afleren. Graag ondersteunen we JOGG Sittard-Geleen met het initiatief SuperFit, waarin het verbeteren van de voeding en stimuleren van beweging van peuters, waardoor ze fysiek en mentaal lekkerder in hun vel zitten centraal staat. Samen werken we aan oplossingen die goed zijn voor onze klanten, voor de samenleving en voor de wereld om ons heen.”

Helen Bours, vitaliteitscoach Rabobank

4 MONITORING EN EVALUATIE

De JOGG-aanpak is een lerende aanpak op maat. Door monitoring en evaluatie stuur je lokaal bij en zet je energie in waar dit het meest nodig is. Zo zie je snel of je op de goede weg zit.

Hoe komt dit terug in de aanpak in Sittard-Geleen?

- Effectmeting en monitoring worden steeds belangrijker en krijgen daarom ook steeds meer onze aandacht binnen de JOGG-aanpak. In samenwerking met de GGD Zuid-Limburg is in 2018 een start gemaakt om op basis van de resultaten uit het leerlingvolgsysteem trends en effecten in beeld te brengen op het gebied van motoriek.
- In 2019 heeft er, wederom in samenwerking met GGD Zuid-Limburg, een onderzoek plaatsgevonden naar het beweeg- en voedingsgedrag van kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar.

Aantal opvallende resultaten uit het leefstijlonderzoek 2019

- Kinderen in de gemeente Sittard-Geleen eten wat meer fruit vergeleken met andere kinderen in Zuid-Limburg.
- Ruim een derde van de leerlingen in de gemeente Sittard-Geleen drinkt meer zoete drankjes dan water.

Fietst of loopt naar school

6 - 7 jaar **69%**

8 - 10 jaar **79%**

11 - 13 jaar **92%**

88%

van de 6-13 jarigen is lid van een sportvereniging

80%

kijkt elke dag tv en/of maakt dagelijks gebruik van een (spel)computer, smartphone of tablet

93%

van de kinderen ontbijt dagelijks

1%

Ontbijt nooit

Grote verschillen tussen scholen:

67% - 98% ontbijt dagelijks.

■ Het is ons streven om beide monitoringsonderzoeken te continueren en tweejaarlijks uit te voeren. Dat wil zeggen het ene jaar het onderzoek gericht op de motorische ontwikkeling en het daaropvolgende jaar het onderzoek gericht op het beweeg- en voedingsgedrag. Wanneer beide onderzoeken structureel worden uitgevoerd, is het op lange termijn mogelijk om enerzijds (blijvend) trends te signaleren en anderzijds ook te kijken welke effecten er mogelijk te signaleren zijn. Aan de hand van de resultaten is het eveneens mogelijk om programma's op inhoud aan te scherpen.

- Terugkoppeling beweegtesten op individueel niveau naar ouders vanaf 2019.

5 VERBINDING PREVENTIE EN ZORG

In een stevige integrale aanpak voor een gezonde jeugd zijn preventie, welzijn en zorg aan elkaar verbonden. Je creëert een krachtige samenwerking, waardoor professionals elkaar beter weten te vinden en afstemming plaats vindt.

Hoe komt deze pijler terug in de aanpak in Sittard-Geleen?

- Beweegtesten op alle basisscholen. En in de groepen 4 worden, in het verlengde van de periodieke JGZ metingen, lengte en gewicht (BMI) gemeten.
- Pilot ketenaanpak in de wijk Lindenheuvel, waarbij kinderen met een verhoogd BMI (=overgewicht) worden opgeroepen door Jeugdverpleegkundige. In diverse (advies)gesprekken wordt gekeken naar de gezinssituatie en wordt samen met de ouders een plan/aanpak geformuleerd.
- Er hebben een tweetal VPZ bijeenkomsten (november 2018 en maart 2019) plaatsgevonden met diverse (zorg)partners uit het netwerk, zoals GGZ-psychologen, kinderarts, fysiotherapeuten, diëtisten, jeugdverpleegkundige, enzovoort.
- Oktober 2019: Projectplan Ketenaanpak overgewicht tot stand gekomen i.s.m. GGD/JGZ, CJG, JOGG en Gemeente Sittard-Geleen. Eerste kerngroep bijeenkomst juni 2020.
 - In lijn met Nationaal Preventieakkoord en Regionaal Gezondheidsbeleid. gezondheidsachterstanden verkleinen en kinderen gezond laten opgroeien.
 - Kinderen met overgewicht op juiste plek.
- Opdrachtverstrekking voor implementatie van ketenaanpak.
- Voorbereidingen lopen om de ketenaanpak te implementeren in twee stadsdelen (2 en 3). Samen met betrokken professionals en met het kind en gezin wordt stapsgewijs toegewerkt naar een gezonde leefstijl en leefsituatie.
- In september start de training voor de kinderleefstijlcoaches vanuit Maastricht UMC+ en naar verwachting zal eind 2020 de opleiding tot Centrale Zorgverlener starten.

“Om het landelijk model ketenaanpak voor kinderen met (risico op) overgewicht en obesitas goed te integreren in Sittard-Geleen ligt op dit moment de nadruk op het creëren van een goed werkbaar, transparante samenwerking tussen een breed scala aan professionals uit het sociaal, welzijns en zorgdomein waarin de centrale zorgverlener en kind & gezin de regie gaan voeren. De investeringen die de gemeente de afgelopen jaren als JOGG-gemeente gedaan heeft in een breed scala aan activiteiten en initiatieven hebben ervoor gezorgd dat we al goed op weg zijn.”

Sanne Hamers, JOGG regisseur Sittard-Geleen

Naar voorbeeld van Maastrichtse aanpak ‘Your Coach Next Door’

Your Coach Next Door (YCND) is een leefstijlinterventie die laagdrempelig dichtbij huis wordt aangeboden, ontwikkeld naar het voorbeeld van de multidisciplinaire aanpak voor kinderen met obesitas COACH in het Maastricht Universitair Medisch Centrum. Doel van YCND is om kinderen met overgewicht en obesitas en hun gezinnen te ondersteunen op weg naar een gezonder en gelukkiger leven via zorg-op-maat begeleiding. Binnen YCND gaan kind en gezin, na een uitgebreid intakegesprek, aan de slag met een plan op maat, onder begeleiding van één centrale zorgverlener. Hierbij worden vanuit een lokaal netwerk activiteiten op het gebied van voeding, beweging en gedrag toegevoegd, die specifiek van toepassing zijn voor het betreffende kind en gezin.

WAT IS ONZE TOEKOMSTDROOM VOOR JOGG?

We gunnen ieder kind dat hij/zij lekker in zijn vel zit en opgroeit in een omgeving waar de gezonde keuze de normaalste zaak van de wereld is. Dat willen we bewerkstelligen met alle betrokken partijen in de omgevingen rondom het kind; zowel vanuit thuis, school, de buurt, de sport(vereniging), vrije tijd en (social)media. Samen maken we gezond gewoon!